

наша СЛОВА

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 8 (1263) 24 ЛЮТАГА 2016 г.

Украіне - тыдзень роднай мовы

Беларуская мова - галоўны
здабытак беларускай
нацыянальнай культуры

НАЦЫЯНАЛЬНЫ СХОД
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ
Пастаянная камісія па адукацыі,
культуры і науцы
220010, г. Мінск, Дом Урада,
тэл./факс (017) 222-65-45, факс (017) 327-37-84
E-mail: aduk@house.gov.by

НАЦИОНАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
ПАЛАТА ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ
Постоянная комиссия по образованию,
культуре и науке
220010, г. Минск, Дом Правительства,
тэл./факс (017) 222-65-45, факс (017) 327-37-84
E-mail: aduk@house.gov.by

15.02.2016 № 40-02/51
на № _____ от _____

Старшыня ГА "Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"
Трусову А.А.

Паважаны Алег Анатольевіч!

Вашы прапановы па праекту Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры ўважліва разгледжаны на пасяджэнні рабочай группы па яго падрыхтоўцы да разгляду ў другім чытанні, якая створана пры Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуре і науцы.

Палацэнні пунктаў 1, 2 Вашага звароту будуць адлюстраваны ў праекце Кодэкса ў рэдакцыі, якая адпавядае тэрміналогіі праекта і ўзгоднені Цэнтрам даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусь.

Так, беларускую мову прапануецца прызнаць галоўным здабыткам беларускай нацыянальнай культуры, важнейшым фактам фарміравання нацыянальнага менталітэту (арт. 2). Да нематэрыяльных культурных каштоўнасцей аднесены звычай, абрады, фальклор (весная народная творчасць), беларуская мова (весная і пісмовая), у тым ліку яе дыялекты, графічныя сістэмы і арфаграфічныя традыцыі, іменаслоўныя традыцыі і традыцыйныя нацыянальныя формы звароту да людзей, змест геральдычных аўтатаў, уласных географічных назваў (тапонімаў) і вырабаў народных мастацкіх рамёств, іншыя нематэрыяльныя праяўленні творчасці чалавека (арт. 71).

Што тычыцца іншых Вашых прапаноў (пункты 3, 4), то яны маглі быць рэалізаваны ў рамках заканадаўства аб мовах, якім рэгулююцца адносіны ў галіне развіцця і ўжывання беларускай мовы. Канцепцыя праекта Кодэкса аб культуры, як і дзеючым заканадаўствам у сферы культуры, прадугледжаюцца абавязкі дзяржавы адносна гісторыка-культурных каштоўнасцей, у тым ліку нематэрияльных. Беларуская мова не мае статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці, але яе статус дзяржаўной мовы замацаваны ў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, і заканадаўства аб мовах выдзелена ў самастойную галіну права.

З павагай,
Намеснік старшыні камісіі

Н.Г. Кучынская.

Беларусы нясуць адказнасць перад продкамі за захаванне роднай мовы

Сучасныя беларусы нясуць адказнасць перад продкамі за захаванне роднай мовы, заявіў пасол Беларусі ў Францыі Павел Латушка з нагоды Міжнароднага дня роднай мовы.

Агенцтва БелТА цытуе дыпламата са спасылкай на

ISSN 2073-7033

прэс-службу пасо-

льства Беларусі ў

Францыі:

"Важна, каб у гэты дзень мы памяталі пра на-

ших працоў, дзякую-

чи якім нам пера-

дадзена родная бе-

ла尔斯кая мова - ад-

на з самых мілагуч-

ных і прыгожых моў

у свеце - перад якім мы нясем

сёняні адказнасць за захаванне

мовы для наших нашчадкаў.

Мы павінны таксама сёння

адзначыць, што беларуская

мова, як і культура, николі не

Сур'ёзна дата ў жыщі
слыннай даследчыцы
Беларушчыны

Лідзія САВІК нарадзілася 1 сакавіка 1936 г. у вёсцы Камуна Любанская раёна ў сялянскай сям'і Адама Васілевіча і Алены Піліпаўны Адзярыха. Бацькі, разам з іншымі, былі арганізаторамі сельскагаспадарчай камуны (в. Камуна) на Мар'інскім балоце "Над рапой Арэсай". У першыя дні Вялікай Айчыннай вайны бацька пайшоў на фронт і загінуў у 1941 г. пад Москвой. Вёску Камуну спалілі немцы, маці з двума дзецьмі, Лідай і Ірынай (будучая спявачка), знаходзілася ў партызанскім атрадзе "Камсамолец" брыгады імія Панамарэнкі, была сувязной, потым у гаспадарчым звязе, узнагароджана ордэнам і баявымі медалямі. Пасля вяртання Чырвонай арміі нейкі час жылі ў г. п. Любань (там Ліда пайшла ў 1-ы клас), потым, у сувязі з пераводам айчыма Сымона Шыкунова на працу ў Барысаў, Заслаўе, Койданаў і пераездам сям'і вчылася ў тых мясцовых школах.

У 1954 г. Лідзія Шыкунова закончыла Койданаўскую школу № 1 Менскай вобласці, працавала піянервожатай у Вязанской школе Койданаўскага раёна (1954-1955), у Койданаўскай школе № 1 (1955-1959), у 1959 г. пераехала ў Менск, настаўнічала ў школе № 62 г. Менска. Скончыла філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1962), Інстытут удасканалення настаўнікі (1964), аспірантуру. Працавала ў Фунда-

ментальнай бібліятэцы АН БССР імі Якуба Коласа (1966-1978). У 1977 г. абараніла кандыдатскую дысертацию па праўлемах сучаснай беларускай літаратуры, з 1978 г. працуе ў Інстытуце літаратуры ім Янкі Купалы АН БССР малодшым, потым старшим навуковым супрацоўнікам, адначасова з 1982 г. у Беларускім універсітэце культуры. Выкладала ў ВНУ беларускую літаратуру, чытала спецкурсы пра творчасць рэпрэсаваных і эмігранцкіх пісьменнікаў. З 1993 г. дацант Беларускага ўніверсітэта культуры, чытае курс лекцый па сучаснай беларускай літаратуры. Чалец Саюза пісьменнікаў Беларусі (з 1992), потым Саюза беларускіх пісьменнікаў. Адна з арганізатораў і сакратар Рады Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына", чалец Міжнароднай асацыяцыі беларусаў-студэнтаў. Сакратар секцыі крэтыкі

Саюза беларускіх пісьменнікаў, старшыня камісіі па вяртанні спадчыны беларускіх пісьменнікаў.

Муж - Мікалай Савік, ураджэнец Койданава (23.07.1937) - вучоны-кібернетык. Сястра - Ірина Сямёнаўна Шыкунова, вядомая оперная спявачка.

Літаратурнай дзейнасцю займаецца з 1970-х г. Кірунак навуковай дзейнасці - праўлемы развіцця беларускай літаратуры XX ст. Атрымала дазвол на працу ў архівах КДБ, сабрала дакладныя звесткі пра лёс рэпрэсаваных беларускіх піаўтаў і празаікаў. Даследуе эмігранцкую беларускую літаратуру. Аўтар звыш чым 100 артыкулаў і рецензій, 230 энцыклапедычных артыкуалаў. Збрала матэрыялы пра жыццё і дзейнасць вядомых беларусаў у Францыі, Нямеччыне ды ЗША.

Вікіпедыя.

Абраны новы старшыня Віцебскай абласной арганізацыі ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны"

14 лютага 2016 года адбылося паседжанне рады Віцебскай абласной арганізацыі ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны". Адным з найбольш важных пытанняў, якое абмеркавалі сябры рады, быў зварот шматгадовага старшыні абласной рады сп. Іосіфа Навумчыка з просьбай вызваліць яго ад абавязкаў кірауніка ў сувязі з узростам і па стане

здрава. Іосіф Адамавіч 19 гадоў уззначаў арганізацыю, якая за гэты час шмат зрабіла для папулярызацыі беларускай мовы на Віцебшчыне.

Сябры рады з разуменнем паставіліся да просьбы свайго лідара, сардэчна падзякаўвалі спадару І.А. Навумчыку за плённую працу на карысць беларушчыны, выказалі надзею на далейшую яго да-

памогу, пажадалі здароўя. Іосіф Адамавіч застасацца Ганаровым старшынём Віцебскай абласной рады.

Новым старшынём Віцебскай абласной арганізацыі ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны" быў абраны сябар абласной рады, кандыдат філалагічных навук Юрый Бабіч.

Наш кар.

Мы не можам...

*Грамадскае аб'яднанне
"Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны"*
220034, г. Мінск вул. Румянцава, 13, тэл. 284-85-11, разліковы рахунак № 3015741233011 у ЦБП №539 ААТ Белівестбанак, г. Мінска, код 739

12 студзеня 2016 г. № 5

Прэм'ер-міністру
Рэспублікі Беларусь
А.У. Кабякову
220010, г. Мінск,
вул. Савецкая, 11,
Дом Урада

Шаноўны Андрэй Уладзіміравіч!

ГА "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" вітае Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 522, паводле якога 2016 год абвешчаны ў нашай краіне Годам культуры.

Несумненна, што асноўным фундаментальным кампанентам культуры нашага народа з'яўляецца беларуская мова. У сувязі з гэтым мы прапануем уключыць у Рэспубліканскі план мерапрыемстваў у рамках Года культуры наступныя пункты.

1. Правесці 21 лютага (Міжнародны дзень роднай мовы) ва ўсіх установах адкуацыі і культуры Агульнанацыянальную беларускую дыктоўку на аснове тэкстаў класікаў беларускай літаратуры.

2. Вярнуць статус юрыдычнай асобы музею Максіма Багдановіча, закончыць рамонт і ўсталяванне новай экспазіцыі ў асноўным будынку, а таксама прывесці ў належны выгляд яго былы філіял, які размешчаны па вул. Рабкораўскай у г. Мінску.

3. Адрамантаваць помнік літары "Ў", які ўжо даўно разбураеца ў Полацку, бо мясцовыя ўлады не маюць на гэту сродкай.

4. Прыняць Пастанову Савета Міністраў "Аб дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы ў галіне культуры, адкуацыі і выдавецкай справе".

З павагай,
старшыня ТБМ

Алег Трушай

МИНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Проспект Пераможца, 11, 220004, г. Минск

Тэлефон (017) 203 75 74
Факс (017) 203 90 45

e-mail: ministerstvo@kultura.by

10.02.2016 № 01-20/6/ЮА
На № 5 ад 12.01.2016

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Проспект Победителей, 11, 220004, г. Минск

Тэлефон (017) 203 75 74
Факс (017) 203 90 45

e-mail: ministerstvo@kultura.by

Старшыні грамадскага аб'яднання
"Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"
Трушав А.А.

Аб разглядзе звароту

Паважаны Алег Анатольевіч!

Ваш зварот, па даручэнню Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 19 студзеня 2016 г. № 05/535-5/694р, разгледжаны сумесна з Міністэрствам адкуацыі Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Па выніках яго разгляду паведамляем наступнае.

У Рэспубліканскі План па правядзенні ў 2016 годзе Года культуры (далей - План), зацверджаны пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 21.01.2016 № 51, уключаны особны раздзел "Пашырэнне выкарыстання беларускай мовы", а таксама мерапрыемствы, прымеркаваныя да Міжнароднага дня роднай мовы.

Па інфармацыі Міністэрства адкуацыі Рэспублікі Беларусь правядзенне 21 лютага 2016 г. (Міжнародны дзень роднай мовы) ва ўстановах агульной сірэдняй адкуацыі дыктанта па вучебным прадмете "Беларуская мова" з'яўляецца немагчымым у сувязі з тым, што гэты дзень з'яўляецца наядзеляй. Разам з тым у раздзеле прадугледжваецца на працягу года правядзенне прадметных алімпіяд, конкурсай для вучняў, навучэнцай і студэнтаў па беларускай мове і літаратуры.

У адпаведнасці з пунктам 52 у межах Міжнароднага дня роднай мовы будуть праводзіцца навуковыя канферэнцыі, дні і тыдні беларускай мовы, конкурсы, тэматычныя выхаваўчыя гадзіны, урокі-падарожкі, лекцыі, семінары, літаратурныя гасцёўні; арганізуцца выставы літаратуры, творчыя сустэречы з народнымі майстрамі, фальклорыстамі, навукоўцамі, беларускімі пісьменнікамі, дзеячамі мастацтва і іншымі прадстаўнікамі беларускай культуры.

Адносна прыніцця пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь "Аб дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы ў галіне культуры, адкуацыі і выдавецкай справе" лічым мэтазгодным паведаміць, што на дзяржаўным узроўні ў дастатковай ступені вядзенца мэтанакіраваная работа па пашырэнні сферы выкарыстання беларускай мовы ў жыцці грамадства.

У сувязі з гэтым лічым немэтазгоднай распрацоўку пастановы Урада аб дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы ў асобых галінах.

Па пытанню рэстаўрацыі помніка адной з літар беларускага алфавіту "Ў" у г. Полацку паведамляем, што згодна з пастановай Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь ад 21 снежня 2008 г. № 208 "О бюджетной классификации Республики Беларусь" за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджета ажыццяўляеца фінансаванне толькі стварэння твораў манументальнага мастацтва.

Такім чынам, згодна з заканадаўствам, выдзяленне сродкаў на рэстаўрацыю дадзенага помніка не прадстаўляеца магчымым.

Улічваючы, што помнік літары "Ў" знаходзіцца на балансе КУП "ЖКГ г. Полацка", згодна з артыкулам 44 - 46 Бюджэтнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, рэстаўрацыя названага помніка можа быць праведзена за кошт сродкаў мясцовага бюджету ці за кошт бязвыплатнай (спонсарскай) дапамогі, іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.

Што датычыць пытання ўвяртання статусу юрыдычнай асобы музею Максіма Багдановіча, завяршэння рамонту і стварэння новай экспазіцыі ў асноўным будынку, прывядзення ў належны выгляд яго філіяла па вул. Рабкораўскай у г. Мінску, то ў Ваш адпас былі накіраваны адказ Міністэрства культуры ад 07.12.2015 № 01-20/86/юл.

Намеснік Міністра В.М. Чэрнік.

А мы можам...

Уладзімір Макей:

Мова - гэта падмурак існавання народа і дзяржавы

У Міністэрстве замежных спраў адбылася літаратурная імпрэза "Ў дыялогу культур". Яна была арганізаваная міністэрствам і літаратурным музеем Янкі Купалы і прымеркаваная да Міжнароднага дня роднай мовы. Адкрываючы вечарыну, міністр Уладзімір Макей сказаў:

- Мова, культура, традыцыі, нацыянальныя каітоўнасці - гэта падмурак, без

якога немагчымае існаванне ні народа, ні краіны. Гэта скарб, якім мы павінны ганарыцца. Сёння сам час патрабуе ад нас не толькі звярнуцца да нашых вытокав, але і паглядзяць знаёмства з традыцыямі, развіваць пачуццё грамадзянскасці і любоў да родзімы.

На завяршэнне прымоўкі Уладзімір Макей прачытаў "Санет" Янкі Купалы.

З нагоды 100-гадовага юбілею шлюбу Янкі Купалы і Уладзіславы Станкевіч кіраўнікі і прадстаўнікі амбасадаў розных краін свету чыталі вершы пра каханне розных беларускіх паэтаў і па-беларуску.

На завяршэнне ўдзельнікі і гості паглядзелі выставу, прысвечаную творчасці беларускіх літаратаў розных гадоў.

Радыё Свабода.

Агульнанацыянальная дыктоўка ў менскай сядзібе ТБМ

У памяшканні Таварыства беларускай мовы ў Менску 21 лютага прыйшла чарговая дыктоўка, прысвечаная Дню роднай мовы. Агульнанацыянальная дыктоўка праходзіць у Беларусі ўжо дзяўяты раз. Аднак не ўсе кіраўнікі арганізацый ТБМ, не кажучы ўжо пра ўсякіх палітычных дзеячоў, разумеюць яе значэнне. А яна ёсць самым мяккім і вельмі дзеіным інструментам кансалідацыі нацыі. Задаюць пытанне: "А ці не спрабавалі вы праводзіць дыктоўку анлайн?" Будзе і онлайн, але жы-

вых стасункаў паміж людзьмі ніхто не адмняні. Мы проста мусім кожны год паказваць, што нас не мене, а боляе. Сёлета ў сядзібу ТБМ прыйшло два разы больш людзей, чым

летасць, калі тэндэнцыя захаваеца, на наступны год трэба будзе шукаць залу.

А чытала дыктоўку ўжо традыцыйна Алена Анісім. У канцы ўдзельнікі дык-

тоўкі паглядзелі два фільмы пра русіфікацыю і маглі атрымаць паштоўкі, выпушчаныя Лідскай гар. арганізацыяй ТБМ да Дня роднай мовы.

Наш кар.

У Магілёве беларускую дыктоўку пісалі больш за 150 чалавек

Літаратара Міхася Зарэцкага згадалі магілёўцы напісаўшы да Міжнароднага дня роднай мовы дыктоўку па ягоным творы "Кветка пажоўкляя". Сёлета беларускую дыктоўку ў Магілёве пісалі дзесяткі раз. Арганізавала яе гарадская суполка Таварыства беларускай мовы пры садзейнічанні адміністрацыі Палаца культуры вобласці.

Адзначыць Міжнародны дзень роднай мовы і гадзіна творчасць рэпрэсаванага ў стаўлінскія часы пісьменніка ў Палац культуры прыйшло больш за сто пяцьдзесят чалавек.

У Магілёве беларускую дыктоўку апошняя некалькі год прысвячаюць мясцовым літаратарам, пра якіх грамадскасць ведае нашымага. 2016 год юбілейны для Міхася Зарэцкага (Касянкова). Сёлета яму 115 год, адзначае старшыня суполкі ТБМ Алех Дзяячкоў:

- Дзяцінства пісьменніка прыйшло на Магілёўшчыну пад Шкловам у вёсцы Зарэчча, таму ў яго і псеўданімом Зарэцкі. Вучыўся ён у Магілёве - у мясцовай духоўнай праваслаўнай семінарыі. У ёй адвучылася немалая кагорта гісторыкаў, пісьменнікаў, грамадскіх дзеячоў. У трыццатых гадах мінулага стагоддзя Зарэцкі быў адзін з самых слынных і папулярных беларускіх пісьменнікаў. Яго рэпрэсавалі і на доўгія гады забылі. Наш абавязак вяртаць з небыцця тых літаратараў. Ён наш зямляк і хто, калі не мы яго прыгадаем.

Сёлетная дыктоўка стала самай масавай за ўсё гады яе напісання ў Магілёве. Вітаць удзельнікаў прыйшоў начальнік упраўлення ідэалагічнай працы Магілёўскага аблвыканкама Андрэй Кунцэвіч. У сваіх вітальнай прамове ён адзначыў важную ролю нацыянальнай мовы для існаваньня народа.

- Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі, - гэты выраз класіка беларускай літаратуры Францішка Багушэвіча яскрава сведчыць пра вялізную значнасць, якую адзыгывае мова ў жыцці народа, - казаў Андрэй Кунцэвіч.

- І не здарма выкарыстанне ды пашырэнне роднай мовы - адна з найбольш важных задач у Год культуры, які абвешчаны сёлета ўказам Прэзідэнта на шай краіны.

Чыноўнік падзякаўваў суполцы ТБМ і Палацу культуры вобласці за арганізацыю

Прамаўляе Андрэй Кунцэвіч

Ганна Бандарэнка дыктуе

дыктоўкі і тым, хто прыйшоў на яе, каб адзначыць Міжнародны дзень роднай мовы.

- Я ўпэўнены, што толькі разам прац кансалідацыю, і сумесніцтва намаганні мы зможам паказаць усю свету, што ёсць такі народ беларусы, - гэткім словам скончыў прамову начальнік упраўлення ідэалагічнай работы аблвыканкамама.

Адрывак з твору Міхася Зарэцкага пад дыктоўку пісалі магілёўцы блізу гадзіны. Прышлі на яе людзі сталага веку і моладзь. Німала было тых, хто наведаўся на яе ўпершыню.

- Напісанне дыктоўкі заклікае нас да патрыятызму і большай любові да радзімы, - патлумачыла сэнс свайго ўдзелу ў напісанні Агульнанацыянальной дыктоўкі адна з маладых удзельніц. - Для мене важна было больш даведацца пра творчасць Зарэцкага. А яшчэ я ніколі не ўдзельнічала ў такіх незвычайных мерапрыемствах. Яно захапляе.

- А яків ў Беларусі і тым ганаруся. Трэба захоўваць беларускую мову - адрезагавала на пытанні журналіста, ці змарнаваная гадзіна часу на дыктоўку, наступная суразмоўніца. - Я чытала аповед, па якім мы напісалі дыктоўку, але

мяне больш уразіла, колікі людзей прыйшло пісаць дыктоўку. Гэта, безумоўна, натхненне і спраўды, мова аўяднóвае.

Радыё Свабода.

Вершаванай дыктоўкай адзначылі Дзень роднай мовы ў Слоніме

Дзень роднай мовы слонімцы адзначылі вершаванай дыктоўкай. Яны пісалі пад дыктоўку верш свайго земляка Гальша Леўчыка (1880-1944) "Мая прадмова", які паст напісаў у пачатку XX стагоддзя:

*Нічога не хочу... Нічога, нічога -
Ні грошай, ні славы, ні шчасця сляпога...
А толькі ўсё жedu я, каб родная мова
Хутчэй дачакала свабоднага слова!
Пакуль не даждуся багаця такога, -
Нічога не хочу... Нічога, нічога!*

Дыктоўку-верш чытаў даследчык беларускай культуры Сяргей Чыгрын. Пасля дыктоўкі ён пропанаваў усім вывучыць верш на памяць. А потым Сяргей Чыгрын распавёў пра жыццёві і творчы шлях Гальша Леўчыка, слова якога, на жаль, і праз 100 гадоў не сталі рэальнасцю. І мара пачынальніка беларускай літаратуры пакуль яшчэ не зблілася.

Барыс Баль,
Беларускае Радыё Рацыя, Слонім.
Фота аўтара.

Напярэдадні Дня роднай мовы ў Палацку спявалі

Магілёўцы не першы год пішуць тэкст пад дыктоўку настаўніцы беларускай мовы і літаратуры з абласнога ліцэя № 1 Ганны Бандарэнкі. Педагог адзначае, што для яе важна ўдзельнічаць у Агульнанацыянальных дыктоўках, бо на іх прыходзяць людзі неабязкавыя да лёсу беларускай мовы.

- Гэтыя людзі змаглі адараўцаць ад сваіх будзённых спраў, а значыць у іх ёсць цікавасць і ўнутраная патраба далучыцца да беларускай мовы, - кажа Ганна Бандарэнка. - Гэта ж дужа важна для чалавека - адчуваць, хто ён такі.

Настаўніца лічыць: вельмі добра, што твор, па якім пісалі магілёўцы дыктоўку, уключаны ў школьнную праграму. Аповесьць "Кветка пажоўкляя", какая яна, дужа важная для разумення чалавека на скончаныкі навінен быць са сваімі каранямі і сваёй сям'ёй.

- Адараўшыся ад свайгі, ад свайгі, а значыць і ад мовы і народу - ты нікто, - заключае Ганна Бандарэнка.

Два гады таму шклоўская суполка Таварыства беларускай мовы прасіла мясцовых чыноўнікаў, каб яны ўхвалілі наданне адной з вуліц у вёсцы Вялікае Зарэчча, якую далучылі да Шклова, імя Зарэцкага. Аднак просьбу ўвекавечыць памяць літаратара шклоўскай ўладзе выкананец не наважыўся.

тэхнікі песеннага выканання ў розных рэгіёнах Беларусі, адчулу непаўторную прыгажосць мелодыкі беларускай мовы.

Беларускае Радыё Рацыя.
Фота Таццяны Козік.

Віншаем сяброў ТБМ, якія нарадзіліся ў сакавіку

Адаміна Алена
Адамовіч Славамір Генрыхавіч
АЗарчык Раман Уладзіміравіч
Анацка Ганна
Андрэас Анатоль
Аніскевіч Алег
Аntonава Алена Аляксеўна
Арочка Ларыса Іванаўна
Асіпчук Аксана Мікалаеўна
Аскерка Анатоль
Астаповіч Галіна Канстанц.
Астроўскі Аляксандар Алякс.
Аўсянініка Тамара Алякс.
Бабко Таццяна Аляксандраўна
Баброўская Людміла
Бажыцка Алег Аляксандравіч
Бандарэнка Юлія Дзмітрыёўна
Бараноўскі Сяргей
Бародзіч Ганна Страфанаўна
Баршчэўскі Лявон Пятровіч
Барэль Таццяна Уладзіміраўна
Баўсюк Мікола
Бахцізіна Кацярына Георгіеўна
Белякоў Аляксандар
Бермант Раіса Барысаўна
Богдан Вадзім
Бойка Сяргей Васільевіч
Бубула Вольга
Бугай Казімір Іосіфавіч
Бугук Яўгенія Якаўлеўна
Бука Таццяна Леанідаўна
Булак Аляксандар
Бураўкін Арсеній Аляксееўч
Бутылін Міхась Уладзіміравіч
Бяляева Наталля Уладзімір.
Васільчанка Мікола Рыгоравіч
Вашкевіч Андрэй Фрыдырх.
Вашкевіч Iгар Пятровіч
Войніш Файна Сцяпанайна
Вулхайзер Курт Фрэдрык
Вянгурा Ніна Фёдараўна
Вярбіцкая Ядвіга Станіслав.
Вячорка Францішак Валянц.
Галец Вольга Георгіеўна
Гапененка Анатоль Мікалаеўч
Гарасюк Аляксандар
Гардзей Н. М.
Гаркавая Людміла
Гарэліка Ларыса Эдуардаўна
Герасімовіч Валянцін Іванавіч
Гіль Лілія Эдмундаўна
Гоўша Сяргей Канстанцінавіч
Грамыка Валянціна Васільеўна
Грыгор'еў Аляксандар Віктар.
Грын Наталля Станіславаўна
Грышкевіч Юрый Генадзеўіч
Гук Ганна Іванаўна
Гурюў Констанцін Уладзімір.
Дабратвор Iлля Мікалаеўч
Давыдоўская Алена Сяргеевна
Дайлідка Юрый
Дамасевіч Віталій Уладзіміров.
Дапкюнас Жанна Казіміраўна
Дарашкоў Сяргей
Дзіцэвіч Рычард Мікалаеўч
Дэмітруковіч Вольга Фёдар.
Другакова Марына Мікал.
Дрык Людміла
Дубіцкі Уладзімір Пятровіч
Дыдышка Ніна
Дэц Алена Георгіеўна
Жылко Антон Мікалаеўч
Занкевіч Сяргей Міхайлавіч
Згірскі Міхail Францавіч
Здзітавец Алена Уладзіміраўна
Зінавенка Сяргей Леанідавіч
Зянькевіч Барыс Барысавіч
Іванова Бярнарда Пятроўна
Ішчанка Галіна Мікалаеўна
Кавальчук Дзмітрый Леанід.
Кадушка Вера Уладзіміраўна
Казлова Аляксандра Віктар.
Каліновік Вольга Фёдараўна
Калоша Аляксандар Аляксанд.
Камінскі Сяргей Сяргеевіч
Кандрацьеў Зінайда Міхайл.
Капковіч Вольга
Карафач Марыя
Каралёва Таццяна Іванаўна
Карась Ганна Аляксандраўна

Караткевіч Таццяна Мікал.
Карлінскі Віктар Адамавіч
Карпіцкі Максім Юр'евіч
Кашкур Іосіф Станіслававіч
Кечанкоў Мікалай Мікалаеўч
Кірылаў Герман Іларыёнавіч
Кіслая Вольга Юр'еўна
Клімавец Яўгенія Антонаўна
Клімус Андрэй
Клінава Дарыя
Коваль Ірына Віктараўна
Козел Ларыса Міхайлаўна
Конічава Галіна
Корань Вольга
Кохан Павел Сяргеевіч
Крапоўціна Вольга Іванаўна
Красніцкі Віктар Яўгенавіч
Крол Цімур Аляксандравіч
Крук Ларыса Васільеўна
Крукоўскі Уладзімір
Крывенская Марына Расцісл.
Кулеўскі Уладзіслай Ігаравіч
Кулішча Эдуард Францавіч
Кунцэвіч Уладзімір Генадз.
Курбацкі Аляксандар Міхайл.
Кухаронак Валянціна Іванаўна
Кухто Васіль Іванавіч
Лазіцкі Дзяніс Andrэевіч
Лазоўскі Алег Алегавіч
Лапенка Аляксей Купрыяновіч
Лапіцкі Аляксей Іванавіч
Латушка Ірына
Латыш Аліна Лівонаўна
Леўшукой Андрэй
Лінік Мікалай Міхайлавіч
Лісоўскі Станіслаў Аляксанд.
Лісоўскі Тарас Станіслававіч
Ліцьвінчук Наталля
Лукашук Марыя Пракопаўна
Лукашэвіч Аляксей Пятровіч
Луханіна Алена Альбінаўна
Лысюк Станіслаў Сцяпанавіч
Ляўковіч Міхась Васільевіч
Мазанік Аляксандар Віктаравіч
Майсеёнак Алена
Макар Юры Уладзіміравіч
Макарэвіч Сяргей Іосіфавіч
Малажай Галіна Мікалаеўна
Малахава Людміла Віктораўна
Малашанка Зміцер Васільевіч
Малашчанка Ядвіга Алегавіч
Мальшчыц Мікалай Васільев.
Мамонька Алена
Мамчыц Эдуард Іосіфавіч
Марачкін Аляксей Антонавіч
Марусь Алена
Маханько Алена Валер'еўна
Махвіц Аляксей Яўгенавіч
Мацвеў Iгар Аляксееўч
Мельнікова Анжэла
Мельнікова Святлана
Мельнікова Таццяна
Мерцалава Надзея Фёдараўна
Мінава Вера
Місевич Мар'ян
Міхалькевіч Віталій Генрых.
Міхалькевіч Віталій Паўлавіч
Міхалькевіч Уладзіслаў Генр.
Міхнавец Дзіна Мікалаеўна
Мухіна Надзея Аляксандраўна
Мяцюн Таццяна Мар'янаўна
Насовіч Эдуард Піліпавіч
Несмяянаў Людміла Данілаўна
Носава Галіна
Падгайскі Мікалай Вячаслав.
Пазняк Марыя
Пальчэўскі Юрый Леанідавіч
Панкевіч Аляксандар
Папковіч Уладзімір Антонавіч
Паўлавец Зміцер
Паўлюковіч Ніна
Пацопа Юры
Пералайка Мікалай Уладзімір.
Перападзя Ліна Фёдараўна
Петрашэвіч Надзея Анатол.
Праконіна Вера Уладзіміраўна
Прыбыш Ірына Мікалаеўна
Прыгодзіч Фёдар Уладзімір.
Пяткевіч Аляксей Міхайлавіч

Гомельскае ТБМ падзякаўала за беларускую мову

Напярэдадні Міжнароднага Дня Роднай мовы актыўсты Гомельскай арганізацыі Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны разаслалі больш за 40 віншаванняў гомельскім прадпрыемствам і арганізацыям.

Акцыя стала прамежкавым падсумаваннем вынікаў кампаніі "Дзякую за мову", у межах якой Гомельскае ТБМ заклікала фіксаваць ужыванне беларускай мовы на вуліцах горада ў рэкламе, на ўпакоўках тавараў, шыльдах і г. д. Фотадздымкі выкладаліся ў сацыяльныя сеткі.

- Мы лічым важным сёння заўважаць і падтрымліваць любую праяву беларускай мовы. Так, яе не шмат, але ўсё ў нашых руках і таму кампанія "Дзякую за мову" падаўжаеца. Мы будзем пісаць даўней, пратаноўваць сваю дапамогу ў якасці перакладчыкаў, падтрымліваць і дзякаваць, - дзеліцца старшыня Гомельскага ТБМ Алеся Аўласевіч.

Апроч лістоў-падзяяк, дасыпаліся лісты і тым арганізацыям, якія не ўжываюць беларускую мову, каб заахвочыць да яе выкарыстання і патлумачыць, што мова можа быць брэндам і адметнасцю для прасоўвання сваёй прадукцыі. Завяршилася акцыя ў скла-

рускамоўным арганізацыям выносілі "папярэджваны" з занясеннем у "шэрую книгу" беларускай мовы.

Радыё Рацыя.

Гаворыш па-беларуску - маеш зніжку

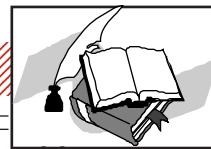
Гарадзенская "Цудоўня" - крама, дзе можна набыць розныя сувеніры з беларускай сімвалікай, цацкі і біжутэрыю з арнаментам - пачала акцыю "Размаўляй па-беларуску - атрымаеш зніжку". Гэтая прастора ўжо стала месцам працвядзення розных сустэрчай: тут ладзяцца "Гістарычныя аўторкі" і презентаты розных кніг. Акцыя прымеркавана да Міжнароднага дня роднай мовы, які адзначаецца 21 лютага. Пра акцыю зніжак распавядае яе ініцыятар Андрэй Несця-

ровіч: - Дзень роднай мовы вялікім. Таму робім акцыю: кожны, хто прыйдзе да нас у краму і будзе размаўляць па-беларуску, атрымае зніжку

10% на ўсё вырабы "Цудоўні". Вось жа цi разавая гэта акцыя, цi пастаянная?

Радыё Рацыя, Гародня.

Літаратурная "Святліца"

6 лютага Магілёўскі літаратурны клуб "Святліца" правёў у Цэнтральнай гарадской бібліятэцы пастычную вечарыну па творчасці Анатоля Вярцінскага. Тамара Аўсяннікава - кіраўнік клуба, распавяла пра жыццёвые шлях і творчасць вядомага беларускага літарата, а дзяўчаткі са "Святліцы" пачыталі ягоныя вершы.

На жаль, сустрэча сталася не вельмі мнагалюднай, бо ніякіх паведамленняў пра яе з боку бібліятэкі зроблена не было, нават у дзень імпрэзы не было вывешана нікай афесткі на ўваходзе ў памяшканне бібліятэкі, хоць яна месціцца ў самым цэнтры горада, і за дзень побач праходзіць не адна тысяча магілёўцаў, ды і наведнікаў у біблі-

ятэкі - не так ужо і мала. Як заўсёды ў гэткіх выпадках, гле-дачамі і слухачамі сталіся сябры магілёўскага ТБМ, а асноўную інфармацыю пра вечарыну можна было знайсці праз нашы суполкі ў сацсетках ды праз СМС-рассылкі і тэлефанаванні.

Алесь Сабалеўскі,
г. Магілёў.

Трэцяя магілёўская "Брама"

10 лютага ва ўрачыстай астаноўцы ў вялікай зале магілёўскай Ратушы адбылася прэзентацыя трэцяга выдання гарадскога літаратурнага альманаха "Брама". Гэта значная падзея ў культурным жыцці Магілёва стала амаль што звыклай традыцыяй, што вельмі цешыць, бо, на часце, не пра-падае цига і талент беларусаў да роднага слова як на Магілёўшчыне, так і па ўсёй Беларусі, ды не гледзячы на татальну русіфікацыю, адсутнасць хоць якой падтрымкі (калі не скажаць болей - супрацьдзеянне ўсяму беларускаму) з боку дзяржавы, пішуща новыя творы, з'яўляючы і растуць маладыя беларускамоўныя літаратары, маладзею і чытачы роднай літаратуры. У новым выданні альманаха прадстаўлены 32 аўтары самых разнастайных і прафесійных груп - ад студэнтаў і звычайных рабочых да сівых паважаных прафесараў, а зменшчаныя працы належаць да разнастайных літаратурных кірунку - ад пэзіі і прозы, пе-

ракладаў і гумару да крытычных і літаратуразнаўчых эсэ, не была забыта і наша літаратурная спадчына.

З уступнай прамовай да аўтараў і чытачоў, якія сабраліся ў зале, выступіў Яраслаў Клімчук. Ён выказаў шмат цэлых словаў у адрас аўтараў, укладальнікаў і выдаўцу альманаха, Саюза беларускіх пісьменнікаў, які прычыніўся да самой ідэі выдання і робіць гэтую вялікую працу, заклікаў шанаваць і падтрымліваць роднае слова, не забываць, што мы ёсць беларусы. Таксама Яраслаў Іванавіч заклікаў прысутных падпісвацца на газету ТБМ "Наша слова", бі і сам Яраслаў Івананавіч з'яўляецца адным з заснавальнікаў нашай арганізацыі, а зараз узначальвае магілёўскую абласную арганізацыю ТБМ, а ў новым выданні "Брамы" змешчаны ягоныя нарысы пра Алеся Адамовіча. Аматары беларускага слова атрымалі магчымасць гэтым вечарам паслухаць многіх аўтараў, чые творы былі надрукаваны ў альманаху. Свае

вершы і апавяданні пачыталі Міхась Булавацкі, Таццяна Барысік, Віталь Еўмян'коў, Тамара Аўсяннікава, Мікола Яцкоў, Сяргей Украінка, Аляксей Ка-рпенка ды іншыя аўтары, і амаль усе яны - актыўныя сябры нашай гарадской суполкі ТБМ, і зразумела, мы заўсёды ладзім з імі і асобнія творчыя сустрэчы і вечары.

Набыць новы альманах ужо можна ў кнігарнях, і вельмі раю не адкладаць гэтага, бо наклады сучасных папяровых выданняў вельмі аблежаваныя і праз некалькі год будуть вялікім рарытэтам, ды і не ўсе аўтары маюць зараз магчымасць надрукаваць свае творы асобным выданнем, ну а колі некаму пащанце, то ён зможа і атрымаць подпісы аўтараў. Тым больш, што зрабіць гэта не так цяжка сёння, а там, што ведае, можа нават пащасціць мець у калекцыі аўтограф будучага Народнага пісьменніка ці нават Нобелеўскага лаўрэата!

Алесь Сабалеўскі,
г. Магілёў.

Беларуская дыктоўка ў Беластоку

Ужо чацвёрты раз у комплексе школ імі святых Кірыла і Мяфодзія ў Беластоку прыйшла беларуская дыктоўка. Гэтым мерапрыемствам школа адсвяткавала Дзень роднай мовы, які адзначаецца ва ўсім свеце 21-га лютага. Сёлета веданне беларускай мовы пра-вяралі не толькі беластоцкія вучні, але і гості са школы ў Нарве. На думку арганізаторкі дыктоўкі, настаўніцы беларускай мовы Яааны Марко, такая форма адзначэння Дня роднай мовы падабаецца вучням:

- Дзеці ахвотна пішуць беларускую дыктоўку да Дня

роднай мовы, хоць увогуле дыктоўкі яны не любяць. І ўжо з верасня пыталіся ўмніе, ці яна будзе і ў гэтым годзе.

Для дыктоўкі былі абра-ныя тексты з кнігі "Бежан-

ства 1915 года" і "З Мора ў горад" Віктара Шведа. Ура-чыстае падсумаванне вынікаў дыктоўкі ўжо ў панядзелак. Найлепшыя вучні атрымаюць узнагароды: кнігі беларускіх

аўтараў. Чытаў дыктоўку дзе-цим наш рэдакцыйны калега Улад Грынёўскі.

Уля Шубзда,

Беларуское Радыё Рацыя.

Фота аўтара.

FORWARD абвяшчаем аб поўным пераходзе на беларускую мову

3 21 лютага (Міжнародны дзень роднай мовы) фота-студыя FORWARD паспрыяла пашырэнню выкарыстання беларускай мовы ў дзяловым асяродку нашай краіны, а таксама сваім прыкладам паказаць, што ка-

рыстаща роднай мовай не так складана, як, на жаль, думае большасць наших суаўчын-нікаў. Што па-беларуску можна весці бизнесь, будаваць адно-сіны з кліентамі, што беларус-ская мова можа быць жы-вой, цікавай і круты! Мы спадзяемся, што знойдзем пад-трымку і ўзаемапаразуменне са старымі і новымі кліентамі фота-студы.

Такія змены звязаны з

жаданнем каманды фота-студы

FORWARD паспрыяць пашы-

рэнню выкарыстання беларус-

кай мовы ў дзяловым асяродку

нашай краіны, а таксама сваім

прыкладам паказаць, што ка-

клуб для беларускамоўных бацькоў і дзетак Бацькоўскі

клуб "Крохым разам" <http://forwardfoto.by/krochymrazam>.

А таксама прагляды кінастужак з перакладам на беларускую мову ў межах пра-екту "Кінаклуб па панядзел-ках" <http://forwardfoto.by/kino>.

З павагай,
Канстанцін Гарэцкі

Фота-студыя FORWARD
www.forwardfoto.by
+375 (29) 1071837
+375 (29) 5007481
fotok.garecki@gmail.com

Мы паўстаём

Падчас правядзення 9-й Агульнанацыянальнай дыктоўкі на аграсядзібе "Пескі" ў Лідскім раёне адбыўся імпра-візаваны "круглы стол", на якім былі разгледжаны пытанні функцыяновання Ёдкаўскай суполкі ТБМ, распаўсюдзу газеты "Наша слова" і часопіса "Лідскі летапісан", пашырэння колькасці падпісчыкаў.

Падчас імпрэзы была праведзена перарэгістрацыя сяброву ТБМ Траццякоўскага сельсавета (Ёдкі - цэнтр сель-савета).

Перарэгістрацыю прайшлі пяць чалавек.

У выніку ўзнікла магчымасць надаць другое дыханне Ёдкаўскай суполцы ТБМ, якая афіцыйна стаіць на ўліку

ў райвыканкаме, але моцна аслабла кадрава, хто памёр, хто з'ехаў.

Па прапанове сябра рэспубліканскай Рады ТБМ і сябра Лідскай рады ТБМ Станіслава Судніка быў склі-каны сход Ёдкаўскай суполкі ТБМ.

Сход аднагалосна абраў старшынём суполкі Мінца Валерыя Уладзіміравіча з в. Шырокая. Скарбнікам абрани Міхалевіч Аляксандра Анатольевіч, рэвізорам абрани Карабач Віталь Віктаравіч.

Каб мець суполкі ТБМ у кожным сельсавете, то спра-ва адраджэння і захавання на-шай мовы рухалася б латвей.

На сёння сябры супол-кі ўжо развозяць сто асоб-нікаў "Нашага слова" па ўсёй Беларусі і працуяць над пад-піскай на газету.

Яраслаў Грынкевіч.

9-я Агульнанацыянальная дыктоўка на Лідчыне

Сёлета на Лідчыне Агульнанацыянальную дыктоўку пісалі ў новым фармаце. У пачатку лютага Лідскі раівыханкам накіраваў ліст ва ўстановы культуры і адукацыі, у якім рэкамендавў усім установам правесці сёлета 9-ю Агульнанацыянальную дыктоўку. З 19 лютага дыктоўка пайшла па Лідчыне.

Пачала дыктоўку дзяржаўная установа культуры "Лідская раённая бібліятэка імя Янкі Купалы". Тут 19 лютага ў дыктоўцы прынялі больш за 20 чалавек.

Дыктавала тэкст "Радасць адкрыцця" паводле Янкі Сіпакова намеснік дырэктара бібліятэкі Алена Быстрыцкая.

Са сваімі песнямі вы-

ступіў перад удзельнікамі беларускай дыктоўкі намеснік старшыні Лідской гарадской арганізацыі ТБМ, вядомы лідскі бард Сяргей Чарняк. У ме-

рапрыемстве таксама прыняў удзел Віталій Радчанка, аўтар рамана "АВЕССАЛОМ. Начало", які падараў некалькі экземпляраў бібліятэцы.

Наш кар.

19 лютага пісалі дыктоўку ў Лідскім бібліятэчным філіяле № 6 па вул. Фурманава.

19 лютага пісалі дыктоўку ў бібліятэцы вёскі Ходараўцы Лідскага раёна. Фотарэпартаж пакуль не паступіў.

20 лютага 9-ю Агульнанацыянальную дыктоўку пісалі ў Мінойтаўскай бібліятэцы Лідскага раёна. У бібліятэку сабралася каля 20 чалавек, прынамсі месца за сталамі ледзь хапіла. Большаясьць удзельнікаў былі вучні старэйшых класаў Мінойтаўскай СШ.

Чытала тэст Янкі Сіпакова "Белавежскія зубры" настаўніца беларускай мовы і

літаратуры Ганна Чаславаўна Енка, яна ж па ўсіх правілах школьнай навукі і пра-верыла дыктоўкі.

Пераможцамі сталі:
Гур'ян Анастасія - 10 балаў;
Мусатава Надзея - 10 балаў;
Шчалканава Марыя - 9 балаў;
Шашкевіч Анастасія - 9 балаў;
Пішчыкі Караліна - 9 балаў;
Халявінская Марыя Міхайлаўна - 9 балаў.

Агульнанацыянальная дыктоўка пісалася ў Мінатах упершыню, але, трэба думачь, не ў апошні раз.

Пасля дыктоўкі з канцэртам пат-
рыятычных беларускіх песень выступіў
намеснік старшыні Лідской гарадской
арганізацыі ТБМ імя Ф. Скарыны бард
Сяргук Чарняк. Яго выступ настолькі
спадабаўся прысутнім, што адразу паству-
піла запрашэнне прыехаць з канцэртам у
Мінойтаўскую школу.

Наш кар.

20 лютага прайшла 9-я Агульнанацыянальная дыктоўка ў Доме культуры г. Бя-
розаўкі. Сюды сабраліся сябры Лідской арганізацыі ТБМ з г. Бярозаўкі. Сёлета іх аказа-
лася няшмат.

Верш "Пагоня" Максі-

ма Багдановіча чытаў старшыня
Лідской гарадской арганізацыі ТБМ імя Ф. Скарыны
Станіслаў Суднік.

Найлепш напісала
Ашурак Вольга, на другім
месцы - Сяргук Чарняк, на
трэцім - Сяргей Трафімчык.

Пасля дыктоўкі Сяргук Чарняк арганізаваў кан-
цэрт патрыятычнай песні.

Усе прысутнія атры-
малі камплекты паштовак з
серыі "Не забывайма бела-
рускія слова".

Наш кар.

9-я Агульнанацыянальная дыктоўка на Лідчыне

20 лютага пісалі Агульнанацыянальную дыктоўку ў 4-ым бібліятэчным філіяле г. Ліды. Тэкст "Белавежскія зубры" чытала настаўніца беларускай мовы Яўгенія Станіславаўна Волкова.

20 лютага супрацоўнікі філіяла "Беліцкая сельская бібліятэка" і "Дварышчанская сельская бібліятэка" запрасілі сваіх сябру і прыхільнікаў на беларускую дыктоўку. Сярод якіх былі навучэнцы мясцовых школ, супрацоўнікі сельскіх дамоў культуры, сельскіх Саветаў і г.д.

У бібліятэцы-клубе вёскі Далекія Лідскага раёна дыктоўку з кнігі Якуба Коласа "На ростанях" чытала загадчыца Ушко Вольга Іванаўна. У дыктоўцы прынялі ўдзел 7 вучаніц Дзітвянскай СШ (у саміх Далекіх школы няма). Па-

выніках дыктоўкі лепшай аказалася Ганевіч Юлія - 9 балаў; па 8 балаў атрымалі Кушакова Аляксандра, Паварга Вольга, Ганевіч Валерый.

Пасля дыктоўкі перад прысутнымі выступіў бард Сяжук Чарняк, а ўсім удзель-

нікам былі ўручаны буклеты да 425-х угодкаў надання г. Лідзе Магдэбургскага права і камплекты паштовак з серыі "Не забывайма беларускія слоўы".

Наші кар.

21 лютага пісалі дыктоўку ў 3-м бібліятэчным філіяле г. Ліды. Чытая тэкст "Белавежскія зубры" паводле Янкі Сіпакова кіраўнік літаб'яднання "Суквецце" пры "Лідскай газеце" Алесь Хітрун.

Па выніках дыктоўкі тэкст без адзінай памылкі напісала бібліятэкар 3-га філіяла Паповіч Алена Янаўна. 2-е месца з адной апіскай заняў рэдактар "Нашага слова" Станіслаў Суднік. На трэцім месцы

- студэнтка Беларускага тэхналагічнага ўніверсітэта Павловіч Таццяна Сяргееўна.

Пасля дыктоўкі прайшоў канцэрт беларускай песні Сяргея Чарняка. Трэба аддаць належнае сябру рэспубліканскай Рады ТВМ, намес-

ніку старшыні Лідскай гарадской арганізацыі ТВМ Сяргежу Чарняку, за тры дні лідскай дыктоўчай этапе ён выступіў 6 разоў: 5 разоў на дыктоўках і адзін раз на беларускім КВЗ у 14-й школе горада Ліды.

Пасля дыктоўкі ўсім

удзельнікам былі ўручаны буклеты да 425-х угодкаў надання г. Лідзе Магдэбургскага права і камплекты паштовак з серыі "Не забывайма беларускія слоўы".

Наші кар.

21 лютага пісалі 9-ю Агульнанацыянальную дыктоўку на аграсядзібе "Пескі". Тут сабраліся патрыятычныя жыхары г. Ліды, г. Бярозаўкі і

бліжніх вёсак.

Беларускі ваярскі гімн "Мы выйдзем шчыльнымі радамі..." чытая старшыня Лідскай гарадской арганізацыі

ТВМ Станіслаў Суднік.

Найлепши напісаў Карабач Віталій, 2-е месца заняў Юрэс Дзяшук, 3-е месца - у Вітольда Ашурка.

Наші кар.

Вось так выглядала Лідчына сёлета. Летась дыктоўку пісалі на чатырох пляцоўках: у Лідской і Бярозаўскай бібліятэках, у Ходараўскай школе і ў некалькіх групах Лідскага каледжа. Сёлета такіх пляцовак ужо было 11, а з 20 лютага (фактычна з 19-га) пачаўся тыдзень беларускай мовы ў навучальных установах Лідскага раёна. Там таксама акрамя шэрагу культурніцкіх мерапрыемстваў будуть пісаць

Агульнанацыянальную дыктоўку.

Для дзяцей дыктоўка, можа, не самы любімы элемент навучальнага працэсу, але цалкам звязлы і зразумелы.

Нажаль, у навучальных установах Лідскага раёна не засталося арганізацыі ТВМ, а формула нашай дзейнасці магла быць зусім прыимальнай і для школ, і для іншых навучальных установ.

Сёння мы кажам: "Вя-

лікі дзякую!" лідскім уладам за разуменне важнасці моўнага пытання ў краіне. Но толькі грандыёўнымі высілкамі дзяржавы і грамадкасці мы можам развязаць сітуацыю з мовай у лепши бок і развернем.

Мы цвёрда ў гэта ве-рым, бо без веры жыць немагчыма. Мы верым у жыццёвые сістрыжанні нашага народа, які не гнецца і не ломіца ўжо тысяччу гадоў.

Станіслаў Суднік.

Яўген Гучок

Катэхізіс Віктара Дзмітрыева

Калі Віктар Дзмітрыев, гарачы прыхільнік беларусчыны, пастаўянны актыўны ўдзельнік праграм і мерапрыемстваў кампаніі "Будзьма" пры ТБМ імя Францішка Скарыны ўпершыню з'явіўся на парозе сядзібы гэтай арганізацыі, на пытанне, як ён прыйшоў да беларускасці, ён адразу і не сціміў, што адказаць. Было для яго дзіўным чуць такое. А потым упэўнена прамовіў:

- А я ніколі ад яе і не адыходзіў. Мова, закладзеная ў твоі ген праз бацькоў - у душу, сэрца і розум - ніколі не забываецца, не губляецца, не пакідае цябе. Праўда, калі-нікады трохі прыглушаецца.

Нарадзіўся Віктар Дзмітрыев у 8 лютага 1951 года ў г. Вольску Саратавскай вобласці (Расія). У бацькоў былі беларускія карані і навыкі жыцця, ды да вайны яны і жылі ў Беларусі. У 1952 годзе бацькі вярнуліся на Радзіму, і, вядома, з імі сюды, на сваю гістарычную Радзіму прыехаў немаўлёнак Віктар. Некаторы час жылі ў Шацку (Пухавіцкі раён), пасля - у Валіяр'янках (Уздзенскі раён), а крыху пазней перабраліся ў Менск. Тут Віктар скончыў сярэднюю школу. Як дапытлівы юнак ён змог уладкавацца ў Акадэмію Навук. Далей была тэрміновая служба ў войску, у Паветрана-дэсантных войсках (Літва). Пасля войска скончыў Сасайдскую лётную вучэльню (Разанская вобласць), а пазней - Кіраваградскую школу вышэйшай лётнай падрыхтоўкі. Звязаўшы свой лёс з небам, атрымаў ён па гэтай частцы і вышыюшую адукцыю - скончыў Ленінградскую Акадэмію грамадзянскай авіяцыі.

Працаўнік пачаў пілотам Аэрафлоту ў Якуціі. Праз гады звязаў свой лёс з Менскім аэрадромам. Добрая веды ў авіяцыйных пытаннях і павага да лётных законаў (напісаных часам крывёю і жыццям некаторых папярэднікаў), іх бездакорнае выкананне дазволілі В. Дзмітрыеву правесці безаварыйна ў паветры 6000 (шэсць тысяч) гадзін. Зараз ён на пенсіі, але працягвае працаўніцтву - скончыў Ленінградскую Акадэмію грамадзянскай авіяцыі.

Спадар В. Дзмітрыев - асоба творчая. Яшчэ ў школе ён браў удзел у работе тэхнічнага гуртка і спрабаваў адначасова пісаць вершы. А працуночы ў Акадэміі Навук, ва ўзроце 18 гадоў адзначыўся як сяўтар у стварэнні плазменных генератаў і навуковых публікаций па гэтай праблеме. Пазней у Менскім авіазаводзе В. Дзмітрыевым быў распрацаваны, выкананы ў ўкаранёвым апарата аўтаматычнай падачы стандартных знакаў азбуки Морзе. Веданне гэтай азбуки было абавязковым для шэрагу авіяцыйных спецыялістаў. Значным і цікавым дасягненнем у тэхнічнай творчасці В. Дзмітрыева з'явіўся яго ўдзел у стварэнні версіі (копіі) абрэза Маці Божай Бастрабрамскай, што ў Вільні. Абрэз пасля асвячэння яго біскупам Тадэвушам Кандрусеўчам адразу пачаў вызначацца як цудатворны. Зараз ён знаходзіцца ў касцёле ў Лельчицах. (Гомельская вобласць). Як і раней, як і заўсёды, у В.

Дзмітрыева - новая тэхнічныя распрацоўкі і напрацоўкі, вядома, з патэнтнай вартасцю, сяўтарстваў у наўкавых публікацыях, павага калег.

А ці мела працяг спроба пісаць вершы? Падчас знаходжання ў авіятратадзе на Крайній Поўначы працягваў час ад часу пісаць вершы. Некаторыя з іх друкаваліся ў газете "Северная Трасса" і "Воздушный транспорт". Там друкавалі па-руску. Як кажуць, паэтычны сверб не пакідае паэтычную натуру. Апошнім часам В. Дзмітрыев засвяціў сваім публікацыямі на беларускай мове ў альманахах "Гоман", "Талент", "Гаманлівае дрэва любові" і інш. Была ў яго адна публікацыя і ў "Нашым слове".

Спадар В. Дзмітрыев мае ўласнае меркаванне, а калі дакладней - катэхізіс наконт таго, хто можа лічыцца беларусам. Вось яго кароткі змест:

- лічыць сябре беларусам;
- жыць, як беларус;
- думаць і размаўляць на беларускай мове;
- заўсёды памятаць пра Беларусь, яе гісторыю;
- не з'яджаць з Беларусі;
- з павагай ставіцца да ўсіх, хто паважае Беларусь і беларусаў, іх мову і гісторыю;
- не ставіцца крэтычна-адмоўна да тых, хто часова размаўляе на трасяцнцы;
- выконваць залатыя правілы народнай мудрасці;
- а ўжо на хаўтурах ці пасля грамадской думкі вынісце прысуд: "быў беларусам, ці не быў".

Вось такі спадар Віктар Дзмітрыев - чалавек разнастайных зацікаўленняў, здольнасцяў і ведаў, наўчанні і няздрадліві для Беларусі і яе людзей, які не ўяўляе сябе без творчасці і працы.

Пажадаем яму яшчэ доўга жыць і працаўніць, працаўніць на каўчыні Беларусі, беларусаў і ўсіх добрых людзей - сваіх родных і блізкіх.

Спадар Віктар Дзмітрыев мае сына і ўнука.

І яшчэ. Ён сярод іншых ворагу беларусчыны не меншым злом лічыць п'янства, пра што і гаворыць гэты верш:

Не пі

"Не пі, беларус, не пі!" -
Казала славутая Цётка.
Не пі беларус не пі!
Хіба так пілі твае продкі?

Не пі, беларус, не пі!
Бо розуму п'янны не мае.
Не пі, беларус, не пі!
Хоць прагнє спаіць

цябе чорная зграя.

Не пі, беларус, не пі!
Уздымі ты свой голас да неба.
Не пі, беларус, не пі!
Гарэлка табе не трэба.

Не пі, беларус, не пі!
Узыходзь на шлях не ганебны,
Такім ты будзеш творцу патрэбны.
Не пі, беларус, не пі!

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок,
Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Аляксей Карпенка,
Эла Оліна, Ігар Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч,
Станіслав Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.
<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbt-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб регістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

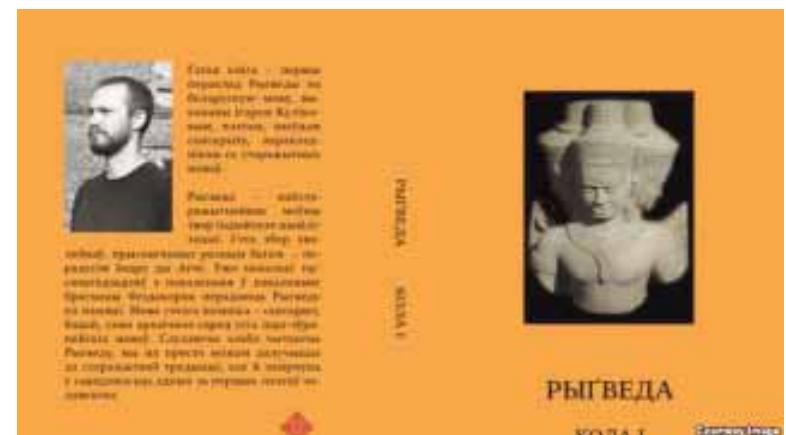
231293, Лідскі р-н, в. Даўна.

Адрас для паштовых адправлений:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by

Адзін з найдаўнейшых тэкстаў чалавецтва, "Рыгведу", пераклалі на беларускую мову

Паэт і перакладчык Ігар Кулікоў зібрае грошы на выданне першых 100 асобнікаў унікальнага перакладу.

На платформе "Талака" распачаты збор грошай на выданне паэтычнага беларускага перакладу першай часткі індыйскай "Рыгведы", старжытнага зборніка рэлігійных гімнаў. Пераклад выкананы беларускі паэт Ігар Кулікоў. На выданне першых 100 асобнікаў патрэбны 27 мільёнаў.

Як распавёў Свабодзе Кулікоў, гэты пераклад не меней важны для беларускай культуры, чым пераклады "Адысея" і "Іліяды":

- Рыгведа - гэта галоўны літаратурны помнік індыйскай цывілізацыі і адзін з самых старжытных літаратурных твораў чалавецтва ўсёгубе. Дакладная дата яго стварэння невядомая, бо гэта быў вусны тэкст, які перадаваўся з пакалення ў пакаленне. Але, па лінгвістычных звестках і некаторых гістарычных, прыблізная дата стварэння Рыгведы - 1500 год да нашай эры, а можа і раней.

Гэта зборнік гімнаў, прысвечаных розным ведычным багам, такім, як **Агні** - то бок агонь, **Індра** - бог-грамавержац, **Варуна**, **Мітра** і іншыя. У гэтых гімнах паэты звязаліся да багоў з просьбай даць ім славы, багацця, натхнення да стварэння новых малітваў і гімнаў, часам сустракаюцца гімны-замовы, дзе аўтар просіць абараніць яго ад розных хваробаў, няудачаў, ворагаў.

"Рыгведа" напісаная на санскрыце, класічнай і святы мове Індыі, адной з самых архайчных інда-єўрапейскіх моваў. З таго часу, калі стваралася "Рыгведа", санскрыт у Індыі не перастаў віывучацца, дагэтуль людзі віывучаюць яго не толькі як другую мову. Па розных ацэнках ёсць парадку 10 тысяч чалавек, якія карыстаюцца санскрытам як першай роднай мовай.

Далёка не кожная мова і культура могуць пахваліцца тым, што ў іх ёсць гэты тэкст. Поўны пераклад Рыгведы існуе толькі на некалькіх мовах - гэта нямецкая, ангельская, расейская, французская і некаторыя індыйскія, паэтычныя яшчэ меней.

Мне здаецца, любая культура

хвалебен 189

песнятворца - Агастыя, сын Мітры і Варуны

боства - Агні

вершаваны памер - трыштуб

о Агні вядзі нас пущаю краснай вядушчы ўсіх вехаў о божа да скарбу адпреч ад нас грэх што збівае з дарогі учцім найвялікшым цябе шанаслоўем /1/

о Агні ізноў перапраў нас шчасліва на той бераг бед праз усе перашкоды шырокою ёмкай

прасторнай цвярдынай будзь нам і нашчадкам на спор і здароўе /2/

Да 120-х ўгоднаў з дня нараджэння Кандрата Крапівы "Белпошта" выдала мастацкі маркаваны канверт.

Мастак М. Рыжы.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі.

Рэдакцыя рукапісы не вяртае.

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.

231300, г. Ліда, вул. Ленінскай, 23.

Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".

Газета падпісана да друку 22.02.2016 г. у 17.00. Замова № 273.

Аб'ём 2 друкаваныя аркүшы. Наклад 2000 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпісі: 1 мес.- 9800 руб., 3 мес.- 29400 руб.

Кошт у розниці: па дамоўленасці.